

Pingstdagen

Predikan i Osby kyrka, 3 juni 2006

"Den helige Ande"

GT: 1 Mos 11:1-9

Hela jorden hade samma språk och samma ord. **2**När människorna flyttade österut fann de en dal i Shinar där de bosatte sig. **3**"Nu skall vi slå tegel och bränna det", sade de till varandra. De använde tegel som byggsten, och som murbruk använde de beck. **4**De sade: "Låt oss bygga en stad, med ett torn som når ända upp i himlen. Vårt namn blir känt, och vi slipper vara skingrade över hela jorden."

5Då steg Herren ner för att se staden och tornet som människorna byggde. **6**Herren sade: "De är ett enda folk och har alla samma språk. Detta är bara början. Nu är ingenting omöjligt för dem, vad de än föresätter sig. **7**Låt oss stiga ner och skapa förvirring i deras språk, så att den ene inte förstår vad den andre säger." **8**Och Herren skingrade dem från denna plats ut över hela jorden, och de slutade att bygga på staden. **9**Därför kallas den Babel, ty där skapade Herren språkförbistringen på jorden, och därifrån skingrade han människorna ut över hela jorden.

Epistel: Apg 2:1-11

När pingstdagen kom var de alla församlade. **2**Då hördes plötsligt från himlen ett dån som av en stormvind, och det fyllde hela huset där de satt. **3**De såg hur tungor som av eld fördelade sig och stannade på var och en av dem. **4**Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem.

5I Jerusalem bodde fromma judar från alla länder under himlen. **6**När dånets ljud samlades hela skaran, och förvirringen blev stor när var och en hörde just sitt språk talas. **7**Utom sig av förvåning sade de: "Men är de inte galileer allesammans, dessa som talar? **8**Hur kan då var och en av oss höra sitt eget modersmål talas? **9**Vi är parther, meder, elamiter, vi kommer från Mesopotamien, Judeen och Kappadokien, från Pontos och Asien, **10**från Frygien och Pamfylien, från Egypten och trakten kring Kyrene i Libyen, vi har kommit hit från Rom, **11**både judar och proselyter, vi är kretensare och araber - ändå hör vi dem tala på vårt eget språk om Guds stora gärningar."

Evangelium: Joh 14:25-29

Detta har jag sagt er medan jag är kvar hos er. **26**Men Hjälparen, den heliga anden som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er allt och påminna er om allt som jag har sagt er. **27**Frid

lämnar jag kvar åt er, min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Känn ingen oro och tappa inte modet. 28Ni hörde att jag sade till er: Jag går bort och kommer till er igen. Om ni älskade mig skulle ni vara glada över att jag går till Fadern, ty Fadern är större än jag. 29Detta säger jag er innan det sker, för att ni skall tro det när det har skett.

Predikan

Vi började med att lyssna till den välkända berättelsen om Babels torn. Människorna flyttade samman och beslöt att bygga ett torn, för att göra sig ett namn. Och så påbörjade man skrytbygget för att visa att man var större och bättre än alla andra. Det var högmod som drev dem att bygga tornet och som sen resulterade i språkförobistringen. Och det är samma högmod som hindrar oss från att förstå varandra.

Språkförobistringen var inget som bara hörde den tiden till. Kanske är språkförobistringen idag större än på länge, och då tänker jag inte i första hand på alla olika språk och dialekter som talas runt om i världen.

Nej, jag tänker på språkförobistringen i vårt eget land, mellan människor som alla talar svenska. Hur lätt är det inte att vi missförstår varandra trots att vi alla talar samma modersmål.

Det bästa sättet om man vill studera språkförobistring är att slå på ett av TV:s debattprogram. Där flödar ovilja att förstå, folk talar förbi varandra, man är så ivrig att framföra sitt eget budskap och har så lite vilja att lyssna in vad andra har att säga att det sällan blir något möte. Det som saknas är kanske ödmjukhet, alltså motsatsen till högmodet som ledde till språkförobistringen.

Ett språk är själva förutsättningen till kommunikation och möte. Därför är det inte oväsentligt eller bara en privatsak hur jag använder mitt språk. Vi behöver vara aktsamma med orden. Saker som vi säger, kanske utan att mena något särskilt med det kan orsaka större skada än vi tror. Ord kan lösgöra sig ur sitt sammanhang och börja leva sitt eget liv. Det vi en gång har sagt i ett sammanhang kan dyka upp i ett annat. Och då med en annan betydelse än vad vi ursprungligen menat. Vi har förlorat kontrollen över våra egna ord.

Att vara aktsam med orden handlar om att tänka efter hur det kan uppfattas det vi säger, om det kan uppfattas som sårande och kränkande.

Men lika viktigt är hur vi lyssnar. Om någon säger något som vi spontant uppfattar som fördomsfullt och okunnigt. Hur reagerar vi? Ber vi om ett förtydligande för att vara säkra på att personen verkligen menade så som vi uppfattade saken. Eller är vi allt för snabba med att tro oss veta vad han eller hon tyckte. Uttrycket "tolka och tyda allt till det bästa" är i allra högsta grad relevant i det sammanhanget.

Kanske är språkförobistringen ändå som störst i vårt förhållande till Gud idag. Hur många svenskar idag talar med Gud regelbundet? Hur många lyssnar när Gud talar?

Men något radikalt nytt har ägt rum. Vi har fått botemedel mot den allmänna språkförbistringen. Botemedlet heter den Heliga Ande. Pingstdagen inleder ett djupgående helande av det sår som revs upp i mänsklighetens kropp i Babel. Den omedelbara effekten av pingstundret var ju att alla kunde förstå vad lärjungarna sa, oavsett vilket land de kom ifrån. Språkförbistringens förbannelse var upphävd.

Pingsten är en händelse som kom att påverka hela världen. Det började i Jerusalem men inom några generationer så skulle kyrkan ha spridits till hela den då kända världen. Att det som skedde angick hela världen markeras av att alla nationaliteter var representerade från allra första början.

Det finns en djup symbolik i det faktum att det första som sker när Anden utgöts över lärjungarna får sin yttring i språket. All splittring hör ju på något sätt samman med våra ord, det vi säger. Vi angriper och förtalar varandra med ord. Söndring och motsättning, hat och kärlekslöshet bottnar i en djup språkförbistring.

Men när Andens eld från himlen rör vid oss så får vi ett nytt språk. Ett språk som är inriktat på att förstå och överbrygga motsättningar och söka samförstånd. De som tidigare stått långt ifrån varandra, misstänkliggjort och kritiserat varandra närmar sig nu varandra i försoning. Språkförbistringen i Babel ledde till splittring, språkundret vid pingsten ledde till enhet. Den helige Andes utgjutande är Guds eget svar på Babels torn.

Men Anden ger oss även ett språk för att tala med Gud, för att överbrygga avstånd mellan Gud och människa. Anden blir själv en bön inom dig till Gud. Det är Anden som gör det möjligt för oss att över huvud taget tro på Gud. Det är med Andens hjälp som tvivlet kan övergå till visshet.

Den helige Ande kom som en överraskning för lärjungarna. De visste visserligen att någon som Jesus kallade Hjälparen skulle komma, men inte mycket om vem denne Hjälpare var. Och de visste inget om vad som skulle hända. Pingstundret var för dem en oväntad händelse.

Men samtidigt var de förberedda, förberedda på det oväntade. Under de tio dagarna mellan Kristi Himmelfärdsdag och Pingst så hade de vakat under ständig bön. De var öppna och mottagliga för Guds ingripande utan att veta hur det skulle ske.

Att vara öppen för Anden är att förbereda sig för det oväntade. Att inte låsa in Gud i ett givet mönster. För risken finns att Guds ingripande går oss förbi om vi har väldigt bestämda förväntningar på vad som ska ske. Men att leva i bön och med ett mottagligt sinne, det är att ständigt hålla ett fönster öppet för Gud och för pingstundret.